

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Herziening omgevingsbeleid provincie Zuid-Holland

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

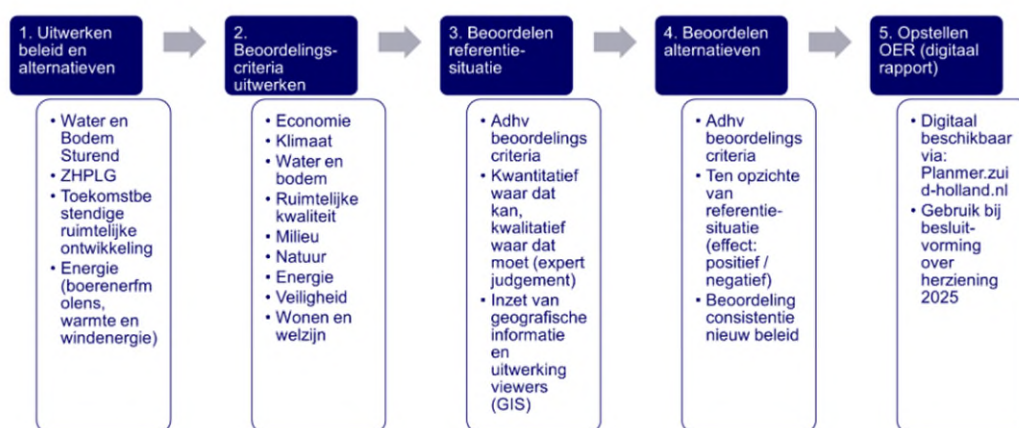
20 januari 2026 / projectnummer: 3907

1 Advies over het OER in het kort

De provincie Zuid-Holland wil haar omgevingsbeleid herzien vanwege nieuwe ontwikkelingen, beleidsveranderingen naar aanleiding van het provinciale coalitieakkoord¹ en afspraken met het Rijk. Dit wil ze zoveel mogelijk integraal doen door de volgende onderwerpen in samenhang te beschouwen: Water en Bodem Sturend, Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG), Toekomstbestendige Ruimtelijke Ontwikkeling en Energie (zie figuur 1).

Voor het besluit over de voorgenomen herziening van het omgevingsbeleid is een omgevingseffectrapport² (OER) opgesteld. De provincie Zuid-Holland heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') gevraagd te adviseren over het OER. In dit advies spreekt de Commissie uit over de juistheid en de volledigheid van het OER.

Figuur 1: aanpak van het OER (bron: OER).

Wat staat in het OER?

In het OER is per beleidsthema een aantal alternatieven onderzocht. Hiervan zijn de gevolgen voor de leefomgeving in beeld gebracht. Dit is meestal gedaan met kwalitatieve beoordelingen (deskundigenoordelen) en op enkele onderdelen (semi-)kwantitatief. Dit is gedaan ten opzichte van huidige situatie én ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. De milieubeoordeling van de huidige situatie laat zien dat er op veel onderdelen knelpunten zijn. Voor de autonome ontwikkeling wordt aangegeven dat er op verschillende onderdelen een negatieve ontwikkeling in de kwaliteit van de leefomgeving is.

Ten opzichte van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is een aantal aanpassingen gedaan. Zo zijn een aantal onderwerpen niet tot de herziening gekomen: doel en middelenstapeling in

¹ Coalitieakkoord 2023–2027 'Krachtig Zuid-Holland': [Coalitieakkoord 2023–2027 – Provincie Zuid-Holland](https://coalitieakkoord2023-2027-zuid-holland.nl).

² Provincie Zuid-Holland. 17 oktober 2025. *Omgevingseffectrapportage Herziening Omgevingsbeleid 2025*. Ook digitaal beschikbaar via: <https://planmer.zuid-holland.nl/>. Het OER is formeel een milieueffectrapport (MER), maar gaat ook in op gevolgen voor de economie en op sociale effecten. Daarom is, in aansluiting op de Omgevingswet, de term 'omgevingseffectrapport' gekozen.

gebieden, duurzaam energiesysteem (pMIEK), externe veiligheid wat betreft energiedragers, hernormering regionale waterkeringen en bos en bomen.

Ook is een beoordeling gedaan op een aantal criteria die niet alleen toezien op milieu maar ook op sociaal economische aspecten zoals agrarisch verdienvermogen, woningbouw of voorraadontwikkeling bij bedrijventerreinen. Per beleidsverandering (zie bovenstaande figuur) zijn verschillende alternatieven onderzocht, behalve voor warmte (enkel de verkenningengebieden warmtenetten richting 2050).

Verder is voor de onderzochte alternatieven ook het doelbereik aangegeven. Daarna zijn er 'botsproeven' uitgevoerd, waarbij is bekeken in hoeverre de ambities in de herziening strijdig zijn met elkaar. Zo zijn er diverse botsingen geconstateerd, zoals tussen weidevogelgebieden, woningbouw en duurzame energieopwekking. Daarna is per onderwerp het voorkeursalternatief bepaald, waarbij is aangegeven welk beleid gewijzigd gaat worden (omgevingsvisie, omgevingsverordening of programma's). Per voorkeursalternatief is een beknopte reflectie gegeven op milieueffecten en doelbereik.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie ziet een goed en gestructureerd OER, met ook op meerdere onderdelen duidelijke digitale kaarten. Het OER laat helder zien dat er op milieu- en leefomgevingsthema's knelpunten zijn en, als er geen interventies komen, er op veel onderdelen een negatieve ontwikkeling plaatsvindt. Daarnaast waardeert de Commissie dat een integraal OER is opgesteld voor wijziging van het omgevingsbeleid. Daardoor wordt de samenhang tussen de verschillende opgaven zichtbaar en kan beter worden gekeken naar de ontwikkeling van 'Brede Welvaart'³ in de provincie.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het OER dat er nog belangrijke informatie ontbreekt. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de herziening Omgevingsbeleid 2025. Het gaat om de volgende punten:

- **Relevant beleid voor herziening:** in het OER mist een beschrijving van relevant beleid en wet- en regelgeving, waaronder NOVEX Groene Hart. Hierdoor wordt niet duidelijk of de herziening past binnen ander beleid of dat er strijdigheden zijn (zie paragraaf 2.1 van dit advies).
- **Doelbereik in samenvatting:** de samenvatting geeft nog niet duidelijk en overzichtelijk het doelbereik van de voorkeursalternatieven weer, en hoe dit zich verhoudt tot de referentiesituatie en onderzochte alternatieven (zie paragraaf 2.2 van dit advies).
- **Botsproeven:** er mist in de botsproeven een botsing met (huidig) beleid, huidige ambities en leefomgevingseffecten. Ook ontbreekt een gebiedsspecifieke analyse (zie paragraaf 2.3 van dit advies).
- **Beoordeling omgevingsgevolgen:**
 - *Windenergie:* de methodiek en beoordelingsschaal voor het bepalen van effectscores is niet goed navolgbaar. Ook mist de Commissie een overzicht waarin per zoekgebied het potentiële aantal te plaatsen windturbines is opgenomen. Dit is relevant voor een goede beoordeling. Tot slot is een verduidelijking nodig welke (onderzoeks)stappen nodig zijn om locaties voor windparken in de verordening vast

³ Definitie van CBS Brede Welvaart: [Definities | CBS](#)

te leggen, omdat niet alle effecten op natuur nu concreet in beeld zijn gebracht. (zie paragraaf 2.5.1 van dit advies).

- *Toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkeling*: Niet duidelijk is welke bouwopgave onderdeel is van de autonome ontwikkeling en hoe dit is meegenomen in de omgevingsbeoordelingen. Ook mist duidelijkheid over op welke opgave de alternatieven zich richten en is er een concretere effectbeoordeling nodig. Tot slot ontbreekt een doorkijk wat de impact is van het nieuw beleid op de mogelijkheden om woningbouwambities na 2032 te realiseren (zie paragraaf 2.5.2 van dit advies).
- *ZH-PLG (zie paragraaf 2.5.3 van dit advies)*:
 - *grondwaterstand verhogen*: het gepresenteerde doelbereik wijkt op onderdelen af van de uitkomsten van de uitgevoerde impactstudie. Ook is voor de beoordeling van grondwaterkwaliteit en bodemkwaliteit een locatieafhankelijke analyse nodig.
 - *Boerenlandvogels*: er mist duidelijkheid hoe de aantalsopgave van boerenlandvogels zich verhoudt tot het doelbereik dat bij het voornemen (VKA) is genoemd.
 - *Emissieplafond (stikstof)*: het OER laat niet zien bij welke Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland verslechtering door stikstofdepositie dreigt of al optreedt. Ook wordt niet aangegeven of de reductiedoelen en de maatregelen die worden onderzocht voldoende zijn om verslechtering van natuurkwaliteit tegen te gaan.
- *Boerenerfmolens*: het OER verschuift de beoordeling van het voornemen (VKA) naar de projecten en daarmee wordt op dit moment geen volwaardig inzicht gegeven in de omgevingsgevolgen. Ook mist een uitgewerkt onderzoeks-, mitigatie- en evaluatieplan waarin wordt beschreven hoe voorkomen wordt dat het voornemen strijdig is met de natuurregelgeving (zie paragraaf 2.5.4 van dit advies).

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het OER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over de Herziening Omgevingsbeleid 2025.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Aanleiding OER

Voor de herziening van het omgevingsbeleid zal er een aanpassing komen van de huidige provinciale Omgevingsvisie, de omgevingsverordening en verschillende programma's. De aanpassingen van deze instrumenten stellen kaders voor diverse mer(beoordelings)plichtige projecten en daarom is een MER of in dit geval een OER nodig. Het gaat bijvoorbeeld om de oprichting of uitbreiding van windparken, de aanleg of uitbreiding van buisleidingen, stedelijke ontwikkelingsprojecten en landinrichtingsprojecten. Ook is een MER/OER nodig vanwege mogelijk significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden die in een Passende beoordeling beschreven moeten worden.

Reikwijdte advies Commissie mer

Het OER bevat naast een analyse op milieu- en omgevingsgevolgen ook op (sociaal)economische thema's een analyse, zoals agrarisch verdienvermogen en voorraadontwikkeling bedrijventerreinen. De Commissie geeft met dit advies een oordeel over de kwaliteit van milieu-informatie en de gevolgen voor leefomgeving, maar niet op (sociaal)economische thema's.

Startgesprek

Op 25 november 2025 vond een gesprek plaats tussen de werkgroepleden van de Commissie, het bevoegd gezag en haar adviseurs. Het bevoegd gezag heeft een toelichting gegeven op het OER en de

besluiten. De leden van de Commissie stelden ook verduidelijkende vragen voor een goed begrip van de stukken.

Eerdere adviezen

De Commissie heeft eerder geadviseerd over de notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Dit advies is uitgebracht op 18 maart 2025.⁴

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde en Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland – besluit over de aanpassing van omgevingsvisie, programma's en omgevingsverordening.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3907 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het omgevingsbelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door Provinciale en Gedeputeerde Staten.

In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Relevant beleid voor herziening

In het advies van de Commissie over de NRD heeft zij aangegeven dat het nodig is om in het OER te beschrijven welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de herziening van het omgevingsbeleid. In het OER is bij verschillende omgevingsthema's gerefereerd aan relevant beleid of wet- of regelgeving.

De Commissie had gevraagd om in te gaan op beleid rondom NOVEX-gebieden⁵, zoals het Groene Hart en de Rotterdamse Haven. In het OER is niet ingegaan op dit beleid. Met name het beleid rondom het Groene Hart is relevant. In 2022 is een bestuursovereenkomst opgesteld, dat mede heeft geresulteerd in afspraken met een realisatieagenda en in een ruimtelijk arrangement tussen Rijk en de provincie Zuid-Holland. Daarin zijn schuurpunten benoemd, zowel inhoudelijk als procesmatig (verschillende verantwoordelijkheden). Ook zijn er twee sleutelprojecten opgesteld: Toekomstbestendig Landschap en Energy Lane.

⁴ Commissie voor de milieueffectrapportage. 18 maart 2025. [Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Herziening omgevingsbeleid provincie Zuid-Holland](#).

⁵ Aanpak NOVEX-gebieden: [Aanpak NOVEX-gebieden | Ruimtelijke ordening Nederland](#)

In het OER wordt niet ingegaan op de relatie met NOVEX-beleid, en in welke mate dat impact heeft op de herziening van het omgevingsbeleid. Zo wordt bijvoorbeeld in de NOVEX Groene Hart ingezet op windmolens van 1 MW in de polder en grootschalige windenergie langs de randen van het gebied.⁶ Deze benadering staat niet in het OER, en ook is niet toegelicht hoe het gestelde in de NOVEX zich verhoudt tot de ambities en voornemens van grootschalig wind en boerenerfmolens.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming, in te gaan op al het relevante beleid en wet- en regelgeving dat impact heeft op de herziening. Ga in ieder geval ook in op NOVEX Groene Hart. Beschrijf in welke mate eerdere besluiten of keuzes invloed hebben op de herziening van het omgevingsbeleid.

2.2 Doelbereik in samenvatting

In het OER zijn per beleidsthema de doelen weergegeven. Dit is soms kwantitatief weergegeven, zoals bij de thema's grondwaterstand verhogen (0,21 Mton per jaar CO₂-reductie uit veen in 2030, nul emissie in 2050), emissieplafond ammoniak (2.5 Kton reductie per 2035 ten opzichte 2020) en windenergie (realiseren van de kwantitatieve RES⁷-doelstellingen in drie RES-regio's). Voor andere thema's/beleidsvoornemens is dit kwalitatief. Zoals voor Toekomstbestendige Ruimtelijke Ontwikkeling (TRO), waar onder het beleidsvoornemen '*sturen op kwaliteit en selectieve groei*' zeven doelstellingen vallen, die niet concreet zijn uitgewerkt. Een ander voorbeeld is Water Bodem Sturend (WBS) waarbij de doelstelling is '*om water en bodem nog meer sturend te hanteren, als randvoorwaarde voor een veilige, toekomstbestendige ontwikkeling van Zuid-Holland*'. Dit is lastiger meetbaar en dat is dan ook terug te zien in de beoordelingen van het doelbereik van de alternatieven en de voorkeursalternatieven in de samenvatting.

De Commissie ziet dat meerdere beleidsvoornemens (de voorkeursalternatieven) weinig effect sorteren ten opzichte van de referentiesituatie, en daarmee vooraf gestelde doelen niet worden bereikt. Dat heeft te maken met de keuze van een voorkeursalternatief (het voornemen). Veelal wordt gekozen voor minder 'ingrijpende' keuzes dan de alternatieven zoals om niet de verordening te wijzigen, maar voor het vastleggen van een richting in een visie. Daarmee is veelal het doelbereik niet zeker. In tegenstelling tot wijziging van de omgevingsverordening die directe doorwerking heeft, bindt een visie namelijk alleen de provincie. Daarnaast is soms niet geheel helder hoe aanpassingen in de visie, zoals doelstellingen, later zullen worden uitgewerkt. Een voorbeeld is dat in de visie wordt opgenomen dat de provincie onderzoekt op welke manier per 2035 een geborgd systeem van emissiereductie kan worden gerealiseerd. Hierover wordt verder geen informatie gepresenteerd.

De Commissie mist een goede overzichtelijke weergave van het doelbereik van de voorkeursalternatieven ten opzichte van de referentiesituatie en de alternatieven. Dit is niet voldoende herkenbaar in beeld gebracht. De wijze van weergave van doelbereik strookt

⁶ https://www.bestuurlijkplatformgroenehart.nl/sites/stuurgroepgroenehart/files/2023-05/GH_eindrapportage%20260423.pdf

⁷ Regionale Energiestrategie.

daarbij ook niet met de wijze van weergave van omgevingseffecten, waar met een overzichtelijke tabel de omgevingsgevolgen duidelijk worden gepresenteerd. Een goede weergave van het doelbereik is belangrijke informatie voor de besluitvorming, om ook zo te kunnen bepalen of deze aanleiding geeft tot mitigerende maatregelen of aanvullend beleid. Zeker vanwege de omvang van het OER, het onderzoek en de complexiteit is het volgens de Commissie nodig om helder en duidelijk de verschillen in doelbereik weer te geven. De samenvatting heeft daarin een belangrijke rol voor bestuurders, inwoners en betrokkenen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het OER, voorafgaand aan de besluitvorming, duidelijk in de samenvatting weer te geven wat het doelbereik is van de voorkeursalternatieven en hoe dit zich verhoudt tot de referentiesituatie en de alternatieven. Doe dit bijvoorbeeld door het doelbereik weer te geven in kleuren en beoordelingsklassen in overzichtstabellen.

2.3 Botsproeven

In het OER zijn botsproeven uitgevoerd. Deze resultaten zijn voortgekomen uit drie bijeenkomsten. Daarbij waren ambtelijke verantwoordelijken voor de verschillende beleidsvoornemens aanwezig.⁸ De Commissie had het uitvoeren van botsproeven ook sterk aanbevolen in haar eerdere NRD-advies. Op deze wijze wordt namelijk inzichtelijk gemaakt waar conflicten zijn of juist synergie plaatsvindt met ander beleid. Zo wordt duidelijk of er nadere keuzes nodig zijn. Zij adviseerde om dit gebiedsspecifiek te doen, bijvoorbeeld door knelpunten en synergie op kaarten weer te geven. En daarmee ook inzichtelijk te maken of er sprake is van stapeling van knelpunten in specifieke gebieden.

Uit het OER blijkt dat er (veel) ruimtelijke botsingen zijn tussen weidevogelgebieden, zoekgebieden windenergie, 3ha-locaties voor wonen en werken en overgangszones Natura 2000-gebieden. Ook wordt gesteld dat de realisatie van boerenenerfmolens afhankelijk is van gemeentelijk beleid en wordt de vraag gesteld of het geen significante effecten heeft op natuur, en daarmee niet vergunbaar zijn. In het OER is aangegeven hoe is omgegaan met deze botsing in de ontwerp-herziening.

De Commissie ziet dat een goede eerste aanzet tot botsproeven is gedaan, maar mist nog twee essentiële onderdelen: de verbreding van de botsingen en de gebiedsspecifieke blik. Deze licht de Commissie hieronder toe:

- *Verbreding van de botsingen:* de botsproeven hebben als doel om te analyseren in hoeverre de ambities in de herziening strijdig met elkaar kunnen zijn (qua ruimteclaim en/of gevolgen voor de leefomgeving) of in hoeverre er juist kansen liggen voor synergie. De Commissie ziet dat er een primaire focus ligt op ruimtelijke claims en botsingen met natuurdoelen. De botsingen op andere omgevingsaspecten komen eigenlijk niet aan de orde. Ook mist de Commissie een ruimtelijke en leefomgevingsbotsing met het (huidig) beleid en de opgaven en ambities (waarover al is besloten). Inzicht hierin zorgt ervoor dat een brede afweging gemaakt kan worden. Dit is van belang vanwege de ambities van de herziening van het omgevingsbeleid en de al bestaande provinciale ambities en opgaven. Het is ook van belang vanwege de ambitie van de provincie Zuid-Holland om te koersen op Brede Welvaart als kompas. Daarnaast

⁸ Beschreven op pagina 433 van het OER.

wordt hiermee het risico voorkomen dat nieuw beleid of regels strijdig zijn met huidige doelen of beleid.

- *Gebiedsspecifiek*: in het OER is niet weergegeven in welke gebieden er welke botsingen en synergiën zijn. De Commissie adviseerde dit wel te doen omdat de opgaven uiteindelijk landen in gebieden en de opgaven en de druk in gebieden (ruimtelijk, milieu en leefomgeving) anders kunnen zijn. Juist door het stapelen van informatie per gebied – foto van de leefomgeving, ruimtelijke kaarten en toekomstige beleidsvoornemens (zoals herziening Omgevingsbeleid) – ontstaat een breed inzicht per gebied welke botsingen of synergiën er kunnen zijn. Ook past bij de wijziging van omgevingsprogramma's (wat nu ook op onderdelen voorligt) een nadere uitwerking en analyse van gebiedsspecifieke situaties.

Beide aanvullingen op de uitgevoerde botsproeven kunnen mogelijk leiden tot aanscherping/aanpassing van de beleidsvoornemens. Het geeft daarnaast een goede inhoudelijke basis voor de verdere uitwerking en toepassing van het nieuwe omgevingsbeleid in gebieden en projecten.

De Commissie adviseert, in een aanvulling op het OER, voorafgaand aan de besluitvorming:

- de botsingen te verbreden met (huidig) beleid en ambities/opgaven. Geef ook duidelijker aan welke botsingen er zijn op andere leefomgevingseffecten dan natuur;
- de botsingen ook gebiedsspecifiek te maken. Daarbij kan ook een selectie worden gemaakt van enkele gebieden indien dat voldoende informatie voor de botsproeven geeft (representatief voor de knelpunten).

2.4 Foto van de leefomgeving

In het OER zijn de resultaten van de foto van de leefomgeving in tabelvorm weergegeven, als belangrijk onderdeel van de referentiesituatie. De foto van de leefomgeving komt voort uit de Monitor Leefomgeving. Deze provinciale monitor bestaat al enkele jaren en geeft veelal een goed provinciebreed beeld. Daarbij is op de meeste onderdelen gebiedsspecifieke informatie beschikbaar en onderdeel van de beoordeling. De Commissie waardeert de wijze waarop monitoring gepositioneerd wordt in de beleidscyclus en hoe de provincie de huidige monitor van de leefomgeving wil doorontwikkelen, gebruikmakend van de ervaringen die zijn opgedaan.

In de gepresenteerde overzichtstabel foto van de leefomgeving staat bij de beoordelingscriteria huidige situatie en autonome ontwikkeling geur 'onbekend'. Voor externe veiligheid staat bij huidige situatie 'onbekend' en autonome ontwikkeling 'negatieve ontwikkeling'. De Commissie ziet dat op deze omgevingsthema's wel degelijk informatie aanwezig is (al grotendeels opgenomen in het OER) om een oordeel te geven over de huidige situatie en de locatie van knelpunten. De Commissie beveelt aan om de omgevingsthema's geur en externe veiligheid te beoordelen aangezien voldoende informatie (zoals kaarten) beschikbaar is en ook al is weergegeven in het OER. Het aanpassen van deze tabel met deze informatie op deze onderdelen zal naar verwachting van de Commissie niet leiden tot een ander beleidsoordeel, en kan daarmee plaatsvinden richting een volgende fase.

2.5 Beoordeling omgevingsgevolgen

In het OER zijn de effecten op verschillende omgevingscriteria in beeld gebracht. Meestal kwalitatief op basis van deskundigenoordeel ('expert judgement') maar op enkele onderdelen ook (semi)kwantitatief. De beoordelingen zijn gedaan voor de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en de alternatieven. Voor de voorkeursalternatieven is beschreven hoe de effecten volgen uit de onderzochte alternatieven, indien niet direct is gekozen om één van de onderzochte alternatieven als voorkeursalternatief vast te stellen. In onderstaande paragrafen gaat de Commissie in op de effectbeoordelingen en de navolgbaarheid daarvan.

2.5.1 Windenergie

Doel van het beleid is om nieuwe locaties voor grootschalige windenergie vast te stellen, en deze in een vervolgfase op te nemen in de provinciale omgevingsverordening. Het onderzoek is gedaan omdat het huidige provinciale omgevingsbeleid te weinig ruimte biedt om de RES⁹-doelstellingen te halen. Daarbij is het OER uitgegaan van alle 'technisch haalbare gebieden' in de RES-gebieden Drechtsteden, Holland Rijnland en Midden-Holland, waarbij ook de huidige plaatsingsvisie wordt aangepast (bijvoorbeeld voor het Groene Hart). Voor de overige RES-gebieden zijn al locaties vastgesteld of wordt een eigen MER doorlopen. Binnen het onderzochte gebied bevinden zich geen pijlpijnprojecten¹⁰.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de adviezen van de Commissie. Er zijn heldere en goede alternatieven opgesteld waaronder een alternatief met door gemeenten aangeleverde locaties. Deze zijn getoetst aan alle relevante omgevingsaspecten inclusief het doelbereik waarmee het tekort moet worden aangevuld (52–67 windturbines van 5,6 MW¹¹). De technisch best beoordeelde onderzoeksgebieden voldoen aan dit criterium en worden als primaire en secundaire zoekgebieden opgenomen in de Omgevingsvisie. Uit de botsproeven is aangegeven dat er overlap is tussen onderzoeksgebieden wind en (kansrijke) weidevogelgebieden.

De zoekgebieden zijn vastgesteld op basis van harde belemmeringen ten aanzien van veiligheid, natuur en water. Vervolgens zijn deze gebieden beoordeeld als 'kansrijk', 'kansrijk te maken' en 'niet kansrijk' op basis van complexe belemmeringen, zoals de hinder door geluid en slagschaduw op woningen. Daarbij zijn vuistregelafstanden gehanteerd van 1000, en 600 meter behorend bij 42 en 45 dB Lden. Gebieden met afstanden tussen woningen en windturbines kleiner dan 600 meter (dus Lden > 45 dB) zijn beoordeeld als niet kansrijk. De Commissie merkt hierover op dat in dit onderzoek dus alleen gebieden zijn onderzocht met een maximale hinder van 45 dB Lden, conform WHO¹²-richtlijnen en de conceptbepalingen landelijke windturbinenormen.¹³

⁹ Regionale Energiestrategieën.

¹⁰ Voor al deze projecten geldt dat hier bestuursovereenkomsten en/of convenantafspraken onder liggen. Deze locaties staan ook in de Omgevingsverordening.

¹¹ Megawatt.

¹² Wereldgezondheidsorganisatie.

¹³ Indien de provincie of gemeenten kiezen voor toestaan van een hogere geluidsbelasting, bijvoorbeeld de eerder gehanteerde wettelijke 47 dB Lden, dan zijn meer zoekgebieden beschikbaar.

Methodiek en beoordelingsschaal

De Commissie mist echter op onderdelen nog informatie of vindt aanpassing nodig. Zo is de methodiek voor het bepalen van de effectscore en welke omgevingsimpact daarmee gepaard gaat niet helder. Oftewel, wanneer krijgt iets een (zeer) positieve, neutrale of (zeer) negatieve score en wat betekent die score daadwerkelijk? Zo scoren vier 'technisch best beoordeelde' onderzoeksgebieden negatief op geluid. Niet duidelijk is daarbij hoeveel woningen binnen de voor geluid afgeleide vuistregelafstanden liggen en hoe groot dit negatieve effect dus is. Het maakt namelijk uit of er één of enkele woningen vallen binnen de vuistregelafstanden of dat het gaat om tientallen woningen.

Daarnaast mist de Commissie een overzicht waarin per zoekgebied het potentiële aantal te plaatsen windturbines is opgenomen. Daardoor zijn de tabellen met totaaloverzichten (zoals op pagina 408 van het OER) niet goed navolgbaar. Deze gegevens zijn – maar alleen voor de best beoordeelde zoekgebieden – pas af te leiden uit de analyse per locatie in paragraaf 10.6 van het OER. Daarbij maakt de keuze om de locaties per alternatief een eigen nummering te geven een onderlinge vergelijking van de alternatieven complex (zo komen bijvoorbeeld zoekgebieden LA-01, NA-02 en IA-01 met elkaar overeen evenals LA-10 en IA-08).

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het OER, voorafgaand aan de besluitvorming,

- de methodiek en beoordelingsschaal voor het bepalen van effectscores te verduidelijken. Laat helder zien hoe tot een beoordeling is gekomen. Geef het aantal woningen weer dat bij de technisch best beoordeelde onderzoeksgebieden binnen de vuistregelafstanden ligt;
- een overzicht op te nemen van de aantallen turbines per zoekgebied waarvan is uitgegaan. Neem in ieder geval bij de best beoordeelde gebieden ook een verwijzing op naar de nummering uit het betreffende alternatief.

Effecten op natuur

De gevolgen voor vier alternatieven voor natuur zijn op basis van de best beschikbare informatie beoordeeld op een hoog abstractieniveau. De Commissie acht de beoordeling van de alternatieven en het voorkeursalternatief plausibel, maar wijst op de onzekerheden vanwege de grote actieradius van veel voor windturbines gevoelige soorten (vleermuizen en vogels). Die risico's strekken zich niet alleen tot nabij een vogelrichtlijngebied gelegen locatie IA.04.HR¹⁴ (ten zuiden van de provinciale weg N11) maar ook tot andere gebieden. De Commissie acht een expertoordeel in deze vorm acceptabel omdat nu alleen zoekgebieden worden opgenomen in de omgevingsvisie. Op grond van de informatie in het OER kunnen geen windparken gerealiseerd worden. De Commissie gaat ervan uit dat de voorwaarden die gelden voor verhoging van de as-hoogte voor boerenerfmolen (onderzoek naar een goede landschappelijke en ecologische inpassing) ook voor grote windturbines zullen gelden, rekening houdend met de actieradius van risicosoorten.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het OER, voorafgaand aan de besluitvorming, in de omgevingsvisie te verduidelijken welke (onderzoeks)stappen nodig zijn om locaties voor windparken uiteindelijk eventueel ook in de omgevingsverordening op te nemen.

¹⁴ Zie Passende beoordeling op pagina 445–447.

2.5.2 Toekomstbestendige Ruimtelijke Ontwikkeling (TRO)

De provincie wil het onbebouwde gebied beschermen, zodat dit optimaal benut kan worden voor niet-stedelijke functies, zoals toekomstbestendige landbouw, energie-, klimaat-, groen-, recreatie-, drinkwater- en natuuropgaven. Ook wil de provincie meer sturen op kwaliteit en het vergroten van de brede welvaart in steden en dorpen. Voor beide ambities zijn alternatieven onderzocht en beoordeeld. Op basis hiervan is een voorkeursalternatief Toekomstbestendige Ruimtelijke Ontwikkeling opgesteld. Dit houdt in dat er drie beleidslijnen zijn geformuleerd¹⁵, waaruit volgt dat steden en dorpen zich zo optimaal binnen bestaand stads- en dorpsgebied en de daarvoor gereserveerde ruimte moeten ontwikkelen. Er wordt daarnaast een beschermingsgebied onbebouwde ruimte geïntroduceerd waar regels gelden om stedelijke ontwikkelingen te beperken en ruimte te houden voor de realisatie van prioritaire opgaven van Zuid-Holland (artikel 7.41 van de ontwerp-Omgevingsverordening).

Woningbouw, bedrijventerreinen en andere stedelijke ontwikkelingen

Autonome ontwikkeling

De geplande en toekomstige woningbouw en bedrijventerreinen zijn een belangrijk onderdeel van dit beleidsvoornemen. In het OER is aangegeven wat de woningbouwdoelstellingen zijn. In de voorgenomen verordening zijn de grote stedelijke bouwlocaties in een tabel opgenomen (artikel 7.41aa tweede lid) die ontwikkeld kunnen worden in het beschermingsgebied onbebouwde ruimte. Dit betreft woningbouwlocaties¹⁶, bedrijventerreinlocaties¹⁷ en andere stedelijke ontwikkelingen¹⁸.

De Commissie ziet dat in het OER niet helder wordt gemaakt welke woningbouwlocaties (en aantallen), bedrijventerreinlocaties en andere stedelijke ontwikkelingen tot de autonome ontwikkeling hoort. Dit geldt bijvoorbeeld voor de woningbouwambitie tot 2030 van 247.896 woningen. Het lijkt of deze woningen en woningbouwlocaties alleen in de autonome ontwikkeling zijn meegenomen en al vastliggen en daarmee buiten de werking van deze herziening vallen. Het is nodig om inzichtelijk te maken of deze woningen in de autonome ontwikkeling zijn meegenomen, en hoe dit resulteert in de omgevingsbeoordeling voor de autonome ontwikkeling. Om de ambitie onderdeel te laten zijn van de autonome ontwikkeling is het nodig dat voldoende zeker is dat de woningbouw gerealiseerd gaat worden, bijvoorbeeld door een opname van een woningbouwlocatie en aantallen in een omgevingsvisie of omgevingsplan. Dit geldt ook voor bedrijventerreinen en andere stedelijke ontwikkelingen.

Omgevingsbeoordeling en doelbereik

Het is vervolgens nodig om duidelijk te maken op welke concrete opgave en ambities de alternatieven zich richten, welke sturingsmogelijkheden er zijn en hoe de effectbeoordeling en het doelbereik tot stand is gekomen. Dit is op dit moment lastig navolgbaar voor de Commissie. Voor de beoordeling van autonome ontwikkeling, alternatieven en voorkeursalternatief is het noodzakelijk om de beoordeling te concretiseren. Presenteer de globale locaties of gebieden met locaties voor woningbouw en andere ontwikkelingen – zoals onder andere de 3 ha-locaties – op (gebieds)kaarten, zodat de beoordeling van de effecten

¹⁵ 1) Uitgangspunten voor een toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkeling; 2) Ruimtelijke keuzes in de onbebouwde ruimte en 3) Groen en gezond intensiveren in steden en dorpen.

¹⁶ B.1 Tabel woningbouwlocaties.

¹⁷ B.2 Tabel bedrijventerreinlocaties.

¹⁸ B.3. Tabel locaties andere stedelijke ontwikkelingen.

en het doelbereik en de botsproeven beter navolgbaar worden. Ook is het voor de Commissie niet duidelijk wat onderdelen van het gepresenteerde voorkeursalternatief (zoals de drie beleidslijnen¹⁹) voor impact hebben. Het is nodig om dit te verduidelijken in de effectbeoordeling en de doelen die zijn gesteld voor TRO.

Doorkijk voor ontwikkelingen na 2032

Het OER stelt, dat voor de periode na 2032 tot 2042 de gewenste woningvoorraadtoename ruim 110.000 woningen is. Hoewel dit geen voorgenomen beleid en onderdeel is van de herziening van het omgevingsbeleid, is het wel nodig om te kijken naar de impact van alternatieven en voorkeursalternatief voor de bouwmogelijkheden. Immers, het besluit over beschermingsgebied onbebouwde ruimte zal een langjarige impact hebben op de toekomstige realisatie van woningbouw, bedrijventerreinen en andere stedelijke ontwikkelingen. Aangezien de aantallen niet zeker zijn, kan de doorkijk plaatsvinden op een globaal abstractieniveau.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het OER, voorafgaand aan de besluitvorming:

- duidelijk te maken en te onderbouwen welke woningbouwlocaties, bedrijventerreinlocaties en andere stedelijke locaties onderdeel zijn van de autonome ontwikkeling en hoe dit is meegenomen in de omgevingsbeoordelingen;
- te beschrijven op welke opgave de alternatieven zich richten;
- de milieubeoordelingen beter navolgbaar te maken door ze te concretiseren. Gebruik daarbij gebiedskaarten. Ga daarbij specifiek in op het voorkeursalternatief, en hoe dit zich verhoudt tot de omgevingsbeoordeling en het doelbereik;
- met een doorkijk weer te geven wat de impact is van het nieuw beleid op de mogelijkheden om woningbouwambities na 2032 te realiseren.

2.5.3 ZH-PLG

Het OER beschrijft per alternatief de milieueffecten van vier speerpunten van het ZH-PLG: verhogen grondwaterstand, boerenlandvogels, emissieplafond en drukfactoren Natura 2000. In onderstaande paragraaf gaat de Commissie in op drie onderdelen.

Grondwaterstand verhogen

De provincie heeft als doelstelling om de totale CO₂-uitstoot²⁰ met 55% te reduceren. De totaal bekende CO₂-uitstoot in de provincie Zuid-Holland was 48,8 Mton in het referentiejaar 2016 (35,7 Mton in 2023). De berekende CO₂-uitstoot uit de Zuid-Hollandse veenweide was in datzelfde jaar 0,35 Mton CO₂. Het doel is, volgend uit de afspraken Nationaal Klimaatakkoord over CO₂-reductie veenweide, om dit door het verminderen van veenoxidatie in 2030 met 60% (0,21 Mton/jaar) te hebben gereduceerd door de grondwaterstand te verhogen. Voor het bereiken van CO₂-reductie door het verhogen van de grondwaterstand zijn in het OER vijf alternatieven onderzocht waarbij de effectbeoordeling deels gebaseerd is op de impactstudie 'verhogen grondwaterstand veenweiden'²¹.

¹⁹ A. Uitgangspunten voor een toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkeling; B. Groen en gezond intensiveren in steden en dorpen; C. Ruimtelijke keuzes in de onbebouwde ruimte.

²⁰ Het gaat over CO₂-equivalenten.

²¹ Provincie Zuid-Holland. 2024. *Impactstudie verhogen grondwaterstand veenweiden*. Zie: <https://pzh.notubiz.nl/modules/1/Ingekomen%20stukken/980427>.

Op het punt van doelbereik is het niet duidelijk hoe de genoemde percentages zich verhouden tot de resultaten van de impactstudie. Bij alternatief 2 'Slootwaterpeil op circa huidige peil (mediaan van <40 cm-mv)' wordt bijvoorbeeld gesteld dat hiermee 47% van de te reduceren 0,21 Mton/jaar wordt bereikt, terwijl dit alternatief erg lijkt op de huidige situatie. Alternatief 3 'Huidig slootwaterpeil + vernatting door Passief Water Infiltratie Systeem (PWIS)' is niet onderzocht in de impactstudie maar er wordt wel een percentage (65%) genoemd voor het doelbereik.

De Commissie kan de effectbeoordelingen van de alternatieven goed volgen. Wel wijst zij erop dat de positieve effectbeoordeling – met uitzondering van alternatief 1 'Slootwaterpeil naar 50cm-mv (maar slootpeilen die ondieper zijn niet omlaag brengen)' dat neutraal scoort – voor de grondwaterkwaliteit niet helemaal strookt met de negatieve beoordeling bij het aspect bodemkwaliteit. Bij aspect grondwaterkwaliteit wordt vooral gedoeld op het tegengaan van zoutwaterintrusie, bij aspect bodemkwaliteit wordt bij de onderbouwing in paragraaf 5.5 van het OER gewezen op het risico van uitspoeling van verontreinigingen naar het grondwater. Met andere woorden, een verhoging van de grondwaterstand kan zowel een positief als een negatief effect hebben op de grondwaterkwaliteit. Welk effect overheerst is sterk locatieafhankelijk en wordt bepaald door het al dan niet voorkomen van zout grondwater dan wel bodemverontreinigingen. Overigens is het positief dat in het OER deze positieve en negatieve aspecten apart worden benoemd en niet tegen elkaar wegstreept.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het OER, voorafgaand aan de besluitvorming:

- het gepresenteerde doelbereik te onderbouwen in relatie tot de uitkomsten van de impactstudie;
- de effectbeoordelingen op grondwaterkwaliteit en bodemkwaliteit nader te onderbouwen en mogelijk aan te passen. Neem daarbij locatieafhankelijke gegevens in ogenschouw, bijvoorbeeld met behulp van een kaart van de zoutconcentratie van het ondiepe grondwater en de locaties van de peilgebieden <40 cm-mv.

Boerenlandvogels

Het OER beschrijft dat de grutto bij het beleidsvoornemen 'boerenlandvogels' een belangrijke positie inneemt vanwege het (inter)nationale belang van de provincie voor deze soort. Zo heeft de Europese Commissie een inbreukprocedure opgestart omdat zij van mening is dat Nederland te weinig doet om de grutto te beschermen. Alternatief 1²² levert ten opzichte van de referentiesituatie geen wezenlijke bijdrage aan extra broedparen. Alternatief 2²³ levert door de inzet van effectieve 'zware beheermaatregelen' (zoals verhoging van het grondwaterpeil tot ten minste 30 cm beneden maaiveld) de grootste bijdrage aan het doelbereik.

Het voorkeursalternatief komt volgens het OER overeen met alternatief 1. Tegelijkertijd wordt een aantalsdoelstelling in de Omgevingsvisie opgenomen²⁴ met een indicatieve vertaling naar benodigd oppervlak aan extra inzet op ANLb²⁵. Uit het OER zou afgeleid kunnen worden dat

²² Aantalsdoelstelling boerenlandvogels opnemen in omgevingsvisie, uitvoering via bestaand instrumentarium.

²³ Provincie stuurt op kerngebieden met aparte ruimtelijke status.

²⁴ Op pagina 70–71 van het concept-OER staat evenwel nog "op voorhand zijn derhalve geen uitspraken te doen over doelbereik in termen van aantal broedparen".

²⁵ Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer.

bij de aantalsdoelstelling wordt bedoeld op de circa 3.500 extra broedparen zoals genoemd in het voormalige NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied), maar mogelijk wordt ingezet op een andere opgave²⁶.

De Commissie adviseert op in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming, aan te geven hoe de aantalsopgave zich verhoudt tot het doelbereik dat in het VKA is genoemd ("gelijk aan de referentiesituatie"). Het is nodig te verhelderen wat de aantalsopgave is, op welke termijn dit aantal gehaald moet worden²⁷, welke oppervlakte daarvoor wordt ingezet en tot slot welke kwaliteitseisen daarbij passen (voldoende hoog grondwaterpeil en areaal 'zwaar beheer').

Emissieplafond (stikstof)

De stikstofdepositie in veel Natura 2000-gebieden is nog steeds te hoog waardoor verslechtering kan optreden en de instandhouding van de natuurlijke kenmerken niet is verzekerd.²⁸ De provincie heeft als doel om de ammoniakemissies uit de landbouw sterk te verlagen om zo bij te dragen aan het landelijke doel van 42–46% emissiereductie in 2035 ten opzichte van 2019. Ook wil zij bijdragen aan de landelijke doelstellingen voor stikstofoxidenreductie van 50% voor de industrie en 50% voor de mobiliteit (inclusief bouw) in 2035 ten opzichte van 2019.

In het omgevingsbeleid zijn nog geen kaders of eisen voor concrete (bron)maatregelen opgenomen. Voor de melkveehouderij onderzoekt de provincie op welke manier per 2035 een geborgd systeem van emissiereductie kan worden gerealiseerd met als doel een verlaging van de emissie van de melkveehouderij op gebiedsniveau. De provincie sluit daarbij zo veel mogelijk aan bij de landelijke ontwikkelingen rondom doelsturing. In de tussenliggende periode motiveert de provincie melkveehouders om stappen te zetten door een beloningsstrategie en zet de provincie zich via het programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) in om de emissie van ammoniak uit de landbouwsector te verminderen.²⁹

In het OER zijn de omgevingseffecten van een ammoniakemissieplafond voor de melkveehouderij onderzocht. Er zijn drie streef-/omgevingswaarden uitgewerkt: 45, 40 en 35 kg NH₃/ha/jr. Voor de gewenste emissiereductie van zo'n 40–45% zou het plafond rond de 35 kg per hectare moeten liggen. Het OER laat zien dat de invloed hiervan op de totale stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden klein is omdat Zuid-Holland relatief weinig veehouderij heeft. Hoewel de effecten van de drie alternatieven verschillen, laat de effectbeoordeling geen verschil zien. Het grootste deel van de stikstofdepositie is immers afkomstig van andere bronnen, zoals buiten de provinciegrenzen. De provincie ziet landelijke invoering daarom als randvoorwaardelijk voor de invoering van een ammoniakemissieplafond in Zuid-Holland. Volgens het OER gaat het bij de effectbeoordeling dan ook niet om het directe doelbereik (vermindering ammoniak binnen de provincie), maar om een evenredige bijdrage aan de landelijke doelstellingen.

²⁶ Op dit moment broeden in Zuid-Holland circa 3.500 grutto's. De ambitie van het provinciale actieplan Boerenlandvogels (2019) is om de afname van de grutto in 2022 te stoppen en de populatie tot 2027 te laten groeien tot 5.250 paren (bron: tussenevaluatie actieplan Boerenlandvogels 2025). De NPLG-opgave hanteert een langere tijdshorizon (2050).

²⁷ De grutto is een langlevende en laagproductieve soort die ordegrrootte maar met 3% per jaar kan groeien. Zie ook <https://www.natura2000.nl/bsluiten-ter-inzage-enof-nog-niet-definitief>.

²⁸ Dit volgt ook uit de 'Foto van de Leefomgeving' in het OER, hoofdstuk 13.6.1.

²⁹ Artikel 5.1.4 Ontwerpbesluit Wijziging Omgevingsvisie Zuid-Holland 2025.

Het verslechtingsverbod uit artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn brengt de verplichting mee om verslechtering van Natura 2000-gebieden tegen te gaan of te voorkomen. Het OER laat niet zien bij welke Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland verslechtering door stikstofdepositie dreigt of al optreedt. Dit staat ook niet in de Passende beoordeling die in het OER is opgenomen. Het OER maakt daarom niet duidelijk of de reductiedoelen (die pas in 2035 moeten worden bereikt) en de maatregelen die worden onderzocht voldoende zijn om verslechtering van natuurkwaliteit tegen te gaan.

Als mogelijke maatregel voor emissiereductie is uitsluitend gekeken naar de melkveehouderij. Kwantitatieve gegevens over de bijdrage van anderen bronnen (akkerbouw, industrie, verkeer) ontbreken in het OER. Daarmee is niet duidelijk of er potentiële andere maatregelen zijn die kunnen bijdragen aan de gewenste emissiereductie.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het OER, voorafgaand aan de besluitvorming, de actuele natuurkwaliteit van de Natura 2000-gebieden weer te geven. Geef daarbij aan of verslechtering van natuurkwaliteit door stikstofdepositie optreedt of dreigt. Maak hierbij gebruik van de al opgestelde Natuurdoelanalyses (NDA's) en de adviezen van de Ecologische Autoriteit.

Geef beknopt aan welke maatregelen (in de toekomst) kunnen bijdragen om de gewenste emissiereductie te halen. Gebruik hiervoor kwantitatieve gegevens over de bronbijdrages aan de stikstofdepositie in Nature 2000-gebieden.

2.5.4 Boerenerfmolens

Het OER en de Passende beoordeling besteden terecht aandacht aan de gevolgen van boerenerfmolens voor daarvoor gevoelige soorten. Bij alle onderzochte alternatieven wordt aannemelijk bevonden dat er negatieve effecten op Natura 2000-gebieden optreden. Daarom stelt de provincie voorwaarden aan initiatieven die deze molens met een hogere ashoogte mogelijk maken. Dit houdt "*onder andere in dat een locatiespecifiek onderzoek gedaan wordt om een goede landschappelijke en ecologische inpassing te waarborgen*". Het OER maakt op dit moment niet duidelijk en niet concreet hoe geborgd kan worden dat boerenerfmolens niet strijdig zijn met de natuurregelgeving. Bij strijdigheid denkt de Commissie niet alleen aan een kans op aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden (vanwege vogels met gebiedsdoelen, meervleermuis) maar ook het risico op verslechtering van de staat van instandhouding van vleermuizen en boerenerfvogels/weidevogels.³⁰ Ook wordt nu de inhoudelijke beoordeling van het voornemen doorgeschoven naar de projecten, terwijl het OER bedoeld is om een volwaardig inzicht in het (cumulatieve) milieueffect te geven. Op grond van de informatie in het OER verzet de natuurregelgeving zich tegen het vaststellen van het omgevingsbeleid die verhoging van de ashoogte van boerenerfmolens mogelijk kan maken. Het is daarom nodig om voor de besluitvorming meer en duidelijker inzicht te geven (met nader onderzoek) en daarnaast een uitgewerkt onderzoeks-, mitigatie- en evaluatie(plan) op te stellen dat het voornemen (VKA) niet strijdig is met natuurregelgeving.

³⁰ Verslechtering van de staat van instandhouding van soorten van bijlage 4 van de habitatrichtlijn (vleermuizen) en soorten de vogelrichtlijn (alle in Nederland van nature voorkomende vogelsoorten) is niet toegestaan op grond van de richtlijnen en daarmee ook op grond van de Omgevingswet.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het OER, voorafgaand aan de besluitvorming:

- meer inzicht te geven in de milieugevolgen van het voornemen (VKA);
- een onderzoeks- mitigatie³¹- en evaluatieplan op te stellen waarin wordt beschreven hoe voorkomen wordt dat boerenerfmolens strijdig zijn met de natuurregelgeving.

³¹ Bijvoorbeeld niet plaatsen van molens bij daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden en (mogelijke) vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en nestlocaties van boeren- en huiszwaluw.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Peter van der Boom MA
ir. Annemie Burger (voorzitter)
drs. John Dagevos
dr. Roeland During
ir. Tilly Fast
Tom Ludwig MA (secretaris)
dr. Vincent Post
ing. Rob Vogel
drs. Rob van Woerden

Besluiten waarvoor dit omgevingseffectrapport is opgesteld

Herziening omgevingsbeleid (zoals Omgevingsvisie, omgevingsverordening en verschillende programma's).

Waarom wordt hiervoor een omgevingseffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om bijvoorbeeld om oprichting of uitbreiding van windparken, de aanleg of uitbreiding van buisleidingen, stedelijke ontwikkelingsprojecten en landinrichtingsprojecten. Ook is een OER nodig vanwege mogelijk significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden die in een Passende beoordeling beschreven moeten worden.

Bevoegd gezag besluiten

Voor wijziging van de Omgevingsvisie en de omgevingsverordening zijn de Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland het bevoegd gezag. Bij wijziging of vaststelling van een nieuw programma is dat Gedeputeerde Staten.

Initiatiefnemer besluiten

Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3907](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

